

Sammanfattning av Ralf Skåtars föredrag på månadsträffen den 6 oktober 2025

Äldrerådets ordförande i Nykarleby, Ralf Skåtar, höll föredrag om äldrevård och boendeanternativ med tyngdpunkt på Nykarleby.

Han belyste utmaningar och möjligheter kring äldrevård i Finland, särskilt med tanke på den växande andelen äldre över 85 år.

1. Äldrerådet i Nykarleby

- Består av 6 medlemmar valda på förslag av pensionärsföreningarna.
- Arbetar med att bevaka äldres intressen, ge utlåtanden, ge förslag och ta initiativ.
- Har begränsad budget men försöker påverka genom dialog.
- Samarbetar med välfärdsområdets äldreråd genom att om möjligt ge utlåtanden i olika ärendens beredningsskede.

2. Välfärdsområdet och kostnadsbesparingar

- Österbotten är en frisk region, men nedskärningar påverkar äldrevården.
- Förebyggande vård är kommunens uppgift. Målet är att äldre ska bo hemma så länge som möjligt (92–94 %). Största riskfaktorerna är fallolyckor, ensamhet, fysisk inaktivitet och undernäring. De bör förebyggas med att stärka muskulaturen, gemenskapsboende med sociala aktiviteter, motion och gemensamma måltider med god mat. Problemet är hur man når alla.
- Platser på serviceboenden med vård dygnet runt minskar.
- Välfärdsområdena vill sköta allt själva trots att resurserna saknas och kostnaderna blir högre än för tredje sektorn, vars tjänster används i mindre grad, och det hotar personalens anställning inom tredje sektorn.

3. Välfärdsområdets gemenskapsboende

- Små bostäder med kokmöjligheter och gemensamma utrymmen.
- Endast en anställd per enhet, hemvård och hemsjukhus kompletterar.
- För att få plats krävs [RAI-bedömning](#) – ensamhet är endast en liten del av kriterierna.
- Får man plats på ett gemenskapsboende bör man vara i så gott skick att man klarar sig relativt bra själv med hjälp av hemvården och hemsjukhuset.

4. Kostnadsjämförelser

- Hemvård med flera dagliga besök kan bli lika dyrt som heldygnsböende.
- Servicesedeln är inkomstbaserad, maxvärde 152,50 €/månad (2025). Den avgift som tas ut för servicen får vara högst lika stor som kostnaderna för serviceproduktionen.

- Heldygnsboende utan servicesedel kostar 5 000–6 000 €/månad, rehabilitering ännu mer.
- Privata aktörer är ofta billigare (ca 20 % under den verksamhet som välfärdsområdena bedriver), men de används inte i första hand.

5. Äldrerådets förslag till alternativa boendeformer

- Användning av befintliga höghus/radhus som gemenskapsboende. Var och en bor i sin gamla lägenhet, men kan samlas i ett gemensamt utrymme i huset eller cirkulera mellan olika bostäder.
- Ambulerande verksamhetsledare kan skapa samvaro. Informella lösningar utan Valviras övervakning föreslås.

6. Självbedömning och framtidsplaner

- Äldrerådet planerar enkät bland höghusboende om vårdbehov.
- RAI-självbedömning kan göras via [välfärdsområdets hemsida](#).
- Resultaten kan kopplas till seniorrådgivning och vidare utveckling.
- Kontaktpersonen Ann-Sofi Larsson på Välfärdsområdet kommer ut och berättar om RAI-självbedömningen. Den har inget att göra med RAI-bedömningen till gemenskapsboende. Avsikten är den att man själv skall kunna följa med år för år hur livssituationen förändras.

Vad kan en pensionär göra? Jo, ta hand om sin hälsa genom motion, vila, god och näringsrik mat och djupandning – med hopp om en frisk och värdig ålderdom.